

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiect de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă profesională a personalului medical

Motivul emiterii actului normativ

Prezentul proiect își propune, alături de cel pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, să efectueze o intervenție majoră la nivel legislativ, structural și conceptual cu privire la abordarea problematicii malpraxisului medical în România.

Nevoia unei noi abordări în materie a rezultat nu doar din realitățile percepute de profesioniștii în materie- pacienții și ceilalți beneficiari ai sistemului medical în ansamblu, cât și din modalitatea prin care, în prezent, sunt gestionate culpele sistemului medical, percepută ca ineficientă în principal fiindcă **pacienții nu beneficiază de un mecanism rapid și eficient de despăgubire.**

Medicii sunt obligați să dețină o poliță de malpraxis pentru a avea dreptul de liberă practică, în conformitate cu Legea nr.95/2006, însă **polițele de malpraxis conțin foarte multe clauze de excludere și, în majoritatea cazurilor în care medicii sunt acționați în judecată, aceștia constată că asigurarea este ineficientă și de exemplu nu le acoperă prejudiciile morale acordate de instanțele de judecată.**

Descrierea situației actuale

Mecanismul privind malpraxisul presupune, în esență, activitatea unor comisii special constituite și apelarea, în procedurile judiciare, la medici-legiști.

Observând și alte categorii de experți care contribuie la efectuarea actului de justiție în sensul său cel mai larg, și avem în vedere, de exemplu, experții tehnici judiciari, categorie reglementată de Ordonanța Guvernului nr.2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară, care sprijină instanțele de judecată în activitatea specifică, propunem, prin proiectul pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, constituirea și implicarea unui corp de profesioniști, medici specialiști, în procedurile de malpraxis din România, care să fie, în același timp, și experți medicali judiciari și încredințam și mai mult organelor judiciare competențe din procedurile aferente malpraxisului.

Prezentul proiect de lege propune, totodată, o nouă abordare conceptuală a mecanismului aplicabil în caz de malpraxis, începând cu însăși obligativitatea încheierii contractului de asigurare

de malpraxis și cu formele de reglementare a asigurărilor specifice. Discuțiile purtate de-a lungul timpului atât cu medicii, cât și cu asigurătorii, dar și cu reprezentanți ai pacienților, au reflectat, în esență, următoarele categorii de probleme ale sistemului actual:

- asigurari formale cu foarte multe clauze de excludere;
- lipsa unei proceduri prelitigiu în care o cerere de despăgubire să poată fi soluționată fără intervenția instanței de judecată;
- durată necorespunzătoare a procedurilor civile în fața instanțelor din cauza rapoartelor realizate de INML și serviciile de medicină legală;
- durata foarte mare de soluționare a unei cereri de despăgubiri;
- sume foarte mici achitate de asigurători.

În acest context prezentul proiect vine să ofere soluții noi și să răspundă, deopotrivă nevoilor medicilor, dar și ale pacienților și asigurătorilor.

Schimbări preconizate

Legea cuprinde 7 capitole destinate astfel: Capitolul I - obiectului și domeniului de aplicare, Capitolul II - dispozițiilor generale privind contractul de asigurare de malpraxis, Capitolul III – scopului asigurării de malpraxis, Capitolul IV- constatării, evaluării și acordării despăgubirilor, Capitolul V – obligațiilor distribuitorilor și ale asiguratului/contractantului, Capitolul VI- sancțiunilor și ultimul – dispozițiilor finale și tranzitorii.

Capitolul I - Obiectul și domeniul de aplicare, pe lângă enunțarea obiectului de reglementare, și anume asigurarea obligatorie de răspundere civilă profesională a personalului medical pentru prejudicii cauzate prin acte de malpraxis, acesta reglementează domeniul de aplicare a asigurării de malpraxis, limitele de aplicare, limitele de răspundere, obligațiile asiguratului, obligațiile asigurătorului, riscurile acoperite și excluderile, stabilirea și plata despăgubirilor, precum și alte elemente specifice contractului de asigurare de malpraxis, cuprinzând, totodată, definiții, precum și precizări privind obligativitatea încheierii contractului de asigurare de malpraxis.

În ceea ce privește definițiile, semnalăm o nouă abordare pentru:

- ***perioada extinsă de avizare*** - perioada prevăzută în contractul de malpraxis în continuarea perioadei de asigurare, în care pot fi notificate asigurătorului cereri de despăgubire înregistrate pentru prima dată în perioada asigurată, pentru prejudicii provocate de asigurat în legătură cu actele de malpraxis săvârșite în perioada asigurată sau în perioada retroactivă și care se acordă în cazul rezilierii, nereînnoirii sau a denunțării contractului de asigurare de malpraxis de către asigurat;

- ***perioada de descoperire*** – perioada prevăzută în contractul de asigurare de malpraxis în care pot fi notificate asigurătorului cereri de despăgubire pentru prejudicii provocate în legătura cu acte de malpraxis săvârșite în perioada asigurată sau în perioada retroactivă și se aplică asiguratului suspendat, sau pensionat; perioada de descoperire începe să curgă de la data la care intervine cauza de suspendare, sau pensionare;

- ***perioada retroactivă*** - perioada prevăzută în contractul de asigurare de malpraxis anterioară perioadei de asigurare în care asiguratul poate săvârși acte de malpraxis care pot genera unul sau mai multe evenimente asigurate acoperite de contractul de asigurare de malpraxis într-un interval de 36 de luni înainte de intrarea în vigoare a contractului; asigurătorii pot extinde perioada retroactivă la perioade mai mari, după caz;

- **asigurare pentru medici** în stadii de **pregătire și/sau rezidenți**.

Alte definiții constituie simple trimiteri la legislația relevantă, de exemplu definirea contractului de asigurare de malpraxis, a cererii de despăgubire sau a asigurării profesioniștilor din domeniul medical.

Elemente de noutate: Posibilitatea încheierii unei convenții tripartite între asigurat, persoană prejudiciată și asigurător, în baza unei expertize medicale realizată de un expert medical judiciar atestat în specialitatea asiguratului/asiguraților sau de o comisie de experți care, în baza documentației complete referitoare la cauzele și împrejurările producerii prejudiciului, se pronunță cu privire la culpa asiguratului și constată existența sau inexistența actului de malpraxis.

Capitolul II - Dispoziții generale privind contractul de asigurare de malpraxis, reglementează aspecte privind încheierea contractului, plata în rate și perioada de grație, condiții de acordare a despăgubirii, modalități de încheiere a contractelor de asigurare de malpraxis și cazuri de încetare a contractului.

Semnalam, ca elemente de noutate față de sistemul actual, soluționarea unui cereri de despăgubire prin încheierea unui convenții amiabile între asigurător, asigurat și persoana prejudiciată. Tot ca element de noutate, arătăm că despăgubirile pentru prejudicii morale și/sau materiale produse de asigurat prin acte de malpraxis se acordă în limita maximă a răspunderii asigurătorului prevăzută în contractul de asigurare de malpraxis pentru întreaga perioadă de asigurare, după caz; soluționarea unui cereri de despăgubire prin încheierea unui acord amiabil între asigurător, asigurat și persoana prejudiciată.

Capitolul III – Scopul asigurării de malpraxis, cuprinde prevederi generale și despăgubiri, aspecte privind culpa comună, cazurile de excludere, clauzele de extindere a acoperirii de bază, cazurile de recuperare a sumelor plătite drept despăgubiri de la persoana răspunzătoare de producerea pagubei, precum și situațiile în care despăgubirile nu se recuperează de la persoana răspunzătoare de producerea pagubei.

Semnalam, ca element de noutate în cadrul acestui capitol: menționarea tuturor tipurilor de despăgubiri bănești acoperite de contractul de asigurare menționate expres și obligatorii a exista în toate asigurările de malpraxis, precum și limitarea cauzelor de excludere și precizarea lor expresă.

Capitolul IV - Constatarea, evaluarea și acordarea despăgubirilor abordează problematica cererilor de despăgubire, a procedurii amiabile, precum și dreptul la acțiune.

Spre deosebire de actualul sistem, asiguratul, persoana prejudiciată sau asigurătorul pot apela la o procedură amiabilă. Este prevăzut un termen de 9 luni pentru soluționarea acestei proceduri amiabile.

În ceea ce privește **Obligațiile distribuitorilor și ale asiguratului/contractantului din Capitolul V**, acestea sunt în mare măsură similare celor din actualul sistem, dar cu o particularizare mai mare a obligațiilor asigurătorului și o delimitare de cele ale distribuitorilor, respectiv cu o mai mare

claritate a textelor privind obligațiile asigurătorului. Despăgubirile se plătesc de către asigurător nemijlocit persoanelor prejudiciate sau moștenitorilor acestora în termen de maximum 30 de zile de la semnarea convenției tripartite sau de la rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești.

Capitolul VI- Sancțiuni, este menit să asigure o mai mare rigoare în respectarea prevederilor legale și propune sancționarea contravențională a asigurătorilor și a altor distribuitori de asigurări, precum și sancțiuni aplicabile personalului medical. Asigurătorii sau distribuitorii pot fi sancționați cu interzicerea temporară sau definitivă a exercitării activității de asigurare pentru asigurarea obligatorie de malpraxis sau cu retragerea autorizației de funcționare.

Capitolul final al legii este destinat *dispozițiilor finale și tranzitorii*, impunându-se un termen de 6 luni de intrare în vigoare, pentru acomodarea tuturor profesioniștilor implicați cu noile prevederi și pentru promovarea acestora și aducerea la cunoștința tuturor celor interesați. De asemenea textul propune aplicarea noilor prevederi doar contractelor de asigurare de malpraxis încheiate ulterior intrării în vigoare a legii. Textele propuse se vor completa, în mod firesc, cu dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare și cu Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Așa cum s-a arătat, există o legătură interdependentă între prezentul proiect dar și modificările propuse în proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, fiindcă doar prin adoptarea împreună a acestor modificări legislative se poate crea mecanismul prin care experții medicali judiciari independenți aleși aleatoriu de organismul profesional, se pot pronunța cu privire la culpa asiguratului și constatarea existenței sau a inexistenței actului de malpraxis.

Informații privind procesul de consultare

Necesitatea unei noi reglementări în domeniul malpraxisului medical a fost dezbătută cu numeroși reprezentanți ai corpului medical, în cadrul unui demers mai larg efectuat de Colegiul Medicilor din România pe parcursul anului 2022 și a anului 2023 efectuat în cadrul Academiei Române, în centrele universitare de la nivel național: București, Iași, Tg. Mureș, Cluj, Timișoara și Craiova la care au participat medici, avocați, reprezentanți ai asociațiilor pacienților. Au fost consultați medicii dar și societatea civilă prin reprezentanții asociațiilor de pacienți și toți au considerat că prezentele modificări sunt absolut necesare pentru a crea premisele unui mecanism eficient de despăgubire pentru pacienți.

Proiectul a fost realizat, pe aspectele specifice, prin consultarea Autorității de Supraveghere Financiară și a reprezentanților firmelor de asigurări.

Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ.

Intervențiile legislative vor constitui doar un prim pas în reforma propusă. Provocările implementării vor cădea în special în sarcina asigurătorilor care încheie contracte de asigurare obligatorie de răspundere civilă profesională a personalului medical, a Autorității de Supraveghere Financiară, a Colegiului Medicilor din România, dar și a fiecărui profesionist al actului medical. Dificultăți de adaptare, inerente oricărui nou început, vor avea asigurătorii, instanțele de judecată dar și toate celelalte instituții chemate să aplice prezenta lege, impunându-se o riguroasă pregătire prealabilă și o bună cunoaștere de către acestea a noilor prevederi.